

I PEATÜKK

„SRTR 9086 Roobaku kapten Volmer,” luges Jaak Volmer radiogrammilt, mille radist Peeter Laubre talle piduliku näo ja teatraalse kummarduse saatel ulatas. Markonil oli nii maias ja meelas nagu nagu köstri kassil, kes on pühapäeva hommikul peremehe tähelepanematust kasutanud ja koorekirnust matti võtnud. Endamisi pidi Jaak aga konstateerima, et sõnaühend „kapten Volmer” ei tundunudki enam võõras ning see pani teda muigama ja endalt küsima, on ta siis tänaseks kapteniks olemise otsustanud. Vanema kolleegi Koti Sassi sõnad „kapteniks saad alles siis, kui oled selle ise ära otsustanud” ei olnud ununenud, kuid seni polnud jätkunud töö kõrvalt aega filosoofiaga tegelda. Radiogramm näpu vahel, vaatas Jaak troopilises päikeses sillerdavale merele ja püüdis eneses selgust saada – oli ta rahul oma kaptenistaatusega või oleks palju lihtsam olnud vanemtüürimehe paguneid kanda. Korraks vilksatas läbi pea mõte, kui peaks uuesti kellegi Paškovi-sarnase kamandamise ja nõökimise all olema ning see pani tahtmatult õlgu väristama ja nentima, et ei enam. Markoni tammus kärsitult jalalt jalale ja vehkis käega, nõudes kapteni tähelepanu. Lõpuks ei pidanud ta vastu ja purtsatas kärsitult:

„Loed ka või?” Alles nüüd pööras Volmer muigvel näo radisti poole ja lausus, mõõtes jalalt jalale tammuvat Peetrit ironilise pilguga:

„Kui on kusehäda, käi ära, mis sa muidu jalgu ristad.” Markoni lõi pahaselt käega. Radist ei tohtinud ilma kapteni loata ühegi radiogrammi sisust kedagi teavitada, sellised olid ametlikud eeskirjad, kuid Laubre Peetril olid siin mängus isiklikud huvid. Nimelt oli laeva kokk Vassili Koržun, hüüdnimega Roliki-Šariki, väga uudishimulik persoon, kelles pesitses haiglaslik huvi ja vajadus kõigest

laeva puudutavatest uudistest esimesena teada saada. Ega siis muidu kõlanud vana meretarkus, et alati tulevad kõige värskemad uudised kambüüsis. Ah et miks Roliki-Šariki, oli ka Volmer pootsman Saksalt kui kõigeteadjalt pärinud.

„See oo juba vana lugu, mis käib meite Vaskaga laevast laeva seltsis,” sügas pootsman mõtlikult kukalt ja võttis peast võidunud lätu, millel oli uhke kiri „Kingissepa Tarbijate Kooperatiiv”. Jaak oli varemgi märganud, et kui Mani pidi mingis küsimuses mõttetööd arendama, võttis ta mütsi peast ning lasi värskel õhul uusi ja huvitavaid mõtteid liigutada.

„Vaada, kui sa meite koka nime maakeelde tõlgid, tähendab see raisakotkast.” Rahuloleva näoga pani Laeva Hirm ehk teise nimega Draakon mütsi pähe. Küllap olid värsked meretuuled mehe fantaasiat turgutanud ja ta jätkas ladusalt: „Nagu sa isegid aru saad, siis selliseid sõnu nagu „raisk”, „raibe”, „reo” äi tohi kambüüsis tarvitada – sanepidjaam või see sanitaartenistus, mis pahandus ta nüüd oo, võib meite söömaajad söuksel moel üldse lõpetada.” Siinkohal tõstis ta nimetissõrme tähtsalt püsti. „Aga igal mehel peab ju nimi ikka olama ja vot, targad mehed arvasid,” siin jättis Draakon oma autorluse märkimata, „et nimi peaks olama meest iseloomustav. Noh, nagu omal ajal nendel indiaanlastel sääl Ameerikamaal: Istuv Sönn, Ründav Piison, Terav Kotkasilm. Nagu sa isegid tead, siis oo meite koka menüüs kolm rooga ja nimetatakse neid vastavalt valmiva produkti kujule kas siis roliki, šariki või kvadratiki. Kõiki neid kokakunsti šedöövreid saadakse ükskõik millise materjali hakklihamasinast läbi ajamise teel. Kuulsus käib meite Vaska ees ja taga ning kuulates, et kokaks tuleb reisil Roliki-Šariki, võib meeste jutu sisse sigineda söukseid sõnu nagu „kuradi raisk”, „oh sa pagan”, „jälle see Roliki-Šariki”. Vaada, nii kuulus oo see mees.”

Kui aga tulla tagasi koka uudishimu juurde, oli Vaska Markonile märku andnud, et juhtub radist teda mõnest uudisest kõige enne

teavitama, premeerib Roliki-Šariki teda purgi magusa kondenspiimaga. No kes siis magusat piima ei taha? Ja vahel oligi Markoni sellisel moel, kapteni eelneval loal, endale maiust teeninud. Kõike seda Volmer teadis ja lasi radistil praadida, olgugi et kibeles ka ise kontori uudiseid teada saama. Jälgides Laubre Peetri näoilmet, tõstis ta radiogrammi aeglaselt silmade kõrgusele ja hakkas poolihääli lugema: „*SRTR 9086 Roobaku kapten Volmer.*” Mida edasi, seda rohkem köitis loetav Jaaku, tema hääl muutus valjemaks ja Markoni narrimine ununes sootuks. Jaak vaatas hajameelselt radiogrammi enda käes ja silme eest jooksid läbi mitmed seigad tänaseks peaaegu lõppenud reisist: Šora Karapetjan, märg ja solgutatud, seismas teki keskpaias ja surumas päästerõngast rinnale; Nikolai Rjabuškin ehk Rääbis, seismas püüdlilikult valveseisangus kapteni kajuti rohelistel vaibal; pootsman Saks, pajatamas järjekordset lugu elust enesest; Alfred Kraavik, mängimas pilli, ning naised, nii Daša kui ka Maria Tšernova, teda imetlevalt jälgimas. Kui palju oli selle aja jooksul olnud sündmusi, mida kõike oli jõudnud juhtuda. „Eks ole sul endal pooleteise kuu pärast sama kurss kiilu all,” oli Ristna kapten Koti Sass lahkudes lohutuseks öelnud ning siis tundus ees olev ajavahemik terve igavikuna. Polnud ta praegugi veel kindel oma oskustes ega akustiku võimetes, kuid üle kivide ja kändude olid nad suutnud üht-teist korda saata ning tänaseks oli reisiplaan ületatud. Ta oli sellega hakkama saanud. Nad olid sellega hakkama saanud, parandas ta end mõtetes kiiresti.

„Noh, noh?” päris Markoni läbematult ja ajas lõua uhkelt püsti.

„No mine juba, mine,” viipas Volmer lubavalt käega, „see uudis peaks lausa kahte piima väärt olema.” Viimased sõnad summutas mürtsuga sulguv raadioruhvi uks kiirustava radisti järel. Veel kord luges Jaak radiogrammi, sisenes roolimajja ja astus akna alla. Ei olnud mõtet enese ees teeselda – kiitvaid hinnanguid oli ikka väga meeldiv lugeda. Vaikselt kõikus Roobaku suure mere laineummikus. Nad olid triivis, oodates õhtust kalaotsimistralli. Tekis trümmiluugil istus

pootsman Saks, mütsilātu kuklasse lükatud, vehkis hoogsalt käega ja seletas enda ümber kogunenud tekimeestele järjekordseid elutarkusi. Ja järsku tundis Jaak Volmer, et talle täitsa meeldib kapten olla ning et ta ei kipu enam sugugi endalt küsima, miks selline jama just temaga juhtus. Ta voltis radiogrammi kokku, pistis taskusse ja laskus trepist alla, jalutades Mani kuulamisega ametis olevate meeste seljataha.

„Vaada, iga kord äi tähenda see, mis sa näed, sugugid seda, mida sa ise arvad näinud olavat,” teadustas Laeva Hirm õpetlikult nimetis-sõrme püsti ajades. Siis rabas ta lätu peast, küllap olid targad mõtted otsa saanud, ning lasi soojal meretuulel oma musti kräsus juukseid sasida, et midagi värsket meelde tuletada.

„Pootsman, su jutt kisub nõnda imelikuks. Saad sa ise ka aru, mida sa seal parasjagu patrad?” muigas traalmeister Kaarel Kama. Ta kordas Mani imiteerides: „Ei tähenda see, mida sa näed, seda, mida sa ei näe ... Ptüi, kurat, suu läheb risti, kui su mula tahad korrata.”

„Vaada, sii kohtas ongid konks – mette igale mehele põle antud oskust seda va vilusoofiat mõista,” oli Draakon varmas vastama ja tõmbas lätu ropsuga kõrvuni, küllap oli sõnasepal midagi huvitavat pähe torganud. „Vaada, Vigri,” sihtis ta traalmeistrit pahkliku näpuga, „mool oo soole üks küsimus: mis asi oo auk?” Kaarel silus peoga üle sorgus hülgevuntside ja lõi tüdinenud ilmel käega.

„Auk oo üks tarviline asi,” kihistas muhulasest madrus Tüür naeru ja tegi puusadega ühemõttelisi nõksutusi. Pootsmani filosoofia selline tõlgendus tekitas ümbritsevate meeste hulgas elevust ja melu ei tahtnud vaibuda. Draakon tõstis rahustavalt käe:

„Kas põle sooga, Miku, nagu meite kandi Sääre Sandriga?” Pootsman tegi teatraalse pausi, nii et kuulajad olid tahtmatult sunnitud läbisegi pärima: „Kes see veel oli? Mis temaga juhtus?”

„Mis temaga juhtus, mis juhtus,” porises Mani tehtult. „Äi juhtund temaga midagi, vaada, selles oligid asi. Sander oli neljateistkümneaastane ning jaanitulel teiste poiste ees eieti kange mees tüdrikuid

narrima, nokkima ja kiusama. Pärast pidu mindi neidusid koju saatma. Sander juhtus lakka kahekümneaastase Tiina juurde, kellel sai nooremehe keksimisest villand. Tüdrük viskas ennast heinte sisse ristseliti, ajas jalad harki, tõmmas noorsandi kummuli sinna vahele, löi jalad selja pealt lukku ja kamandas: „Noh, näida, kui kange mees sa olad!”

„Vau, ah sa,” kostsid kuulajate vaimustunud hõiked.

„Vat just jah,” noogutas pootsman ja nooksas peaga muhulase suunas. „Sääre Sander oli asjade sellisest pöördest nii kohkund, et pärand väriseval häälel, omal pisarad silmas: „Kus see auk sii oo?” Hetkeks varjutas meeste naer Draakoni sõnavõtu, Mihkel Tüür tegi aga lektori suunas grimasse.

„Mis edasi? Mis edasi sai?” päriti läbisegi põnevusega.

„Edasi sai sedasi,” muigas Saks kavalalt lätunoka varjust, „et Tiina päästis luku lahti, andis Sandrile jalaga ahtrisse ja kamandas, viibates käega lakaluugi poole: „Auk oo säääl, astu tasa ja ära kuku mette.”” Melu ei vaibunud ja läbisegi kostsid hõiked madrus Tüüri aadressil, kus soovitati ikka õiget auku otsida. Publiku vaigistamiseks tõstis pootsman käe:

„See oli nüüd lüüriline õpetus, aga meitel jähi asi vilusoofia juure.” Siinkohal tegi Draakon pausi ja vaatas traalmeister Vigri poole. Kaarel ei teinud märkamagi, vaid jätkas süvenenult uidikule lõnga kerimist. „Mo küsimus oli, et mis asi oo auk?” päris pootsman uuesti ja vaatas ootavalt ringi. Nähes, et vastajaid ei ole, jätkas filosoof: „Õeldakse, et auk oo null, null aga põle number – ühesõnaga põle nagu mitte midagist.” Mani ajas näpu tähtsalt püsti. „Aga kui oo tuhandeid ja tuhandeid aukusid?” päris ta ning vaatas vastust oodates ringi.

„Siis oo ju tuhat korda mitte midagist,” pomises madrus Jaanus Piknik.

„Kestev Suguühe, jälle põle õigus,” võidurõõmutses Saks ja jätkas, „sii kohtas tulabgid mängu vilusoofia. Nagu ma sii enne ütlesi – et see,

mis sa näed, äi tarvitse sugugid olla see, mis sa arvad näinud olavat.” Ta sihtis näpuga madrust: „Sina näed tuhandeid aukusid, aga mina ütles soole, et see oo meite seinnoot, kus kõrvu oo miljoneid aukusid ning nende kohta küll mitte midagist sandisti öelda ei saa.” Meeste naeru ja melu saatel pidi Jaak Volmer nentima, et pootsman oli jälle auga „august” välja roninud.

„Nii et, Miku,” pöördus Mani personaalselt muhulase poole, „mõtelda tuleb laiemalt, vaadata kaugemale ja näha ikka tervet pilti.”

„Sa mõtled laiemalt, teisi aukusid ikka ka,” torkas Vigri, leides, et nüüd on sobilik aeg sõnameistrile koht kätte näidata. Lõbu oli laialt ning vaimukusi sadas nii pootsmani kui ka aukude teemal. Laeva Hirm lükkas mütsi kuklasse, võttis isegi korraks peast ning oodates ära suurema melu vaibumise, jätkas:

„Aga sool, Vigri, võib isegid õigus olla.” Asjade selline pööre vaigistas ka viimase vaimutseja. Et pootsman kellegi õigust tunnistas, tähendas mingit järjekordset trikki, mille teravik oli kindlasti jälle kellegi pihta sihitud. Isegi traalmeister pööras pilgu sõnameistrit seirama.

„Vaada, mehed, ma olaks tahtend teitele püsut piiblist rääkida.”

„Tohoh pime, vaata aga,” kostsid üllatunud hõiked.

„Just, just,” noogutas Saks veendunult. „Vaada, pühakirjas äi ole kõik üsna täpselt kirjas,” sügas mees mõtlikult kukalt ja jätkas, „eks ta ole üks väga vana raamat ka ning võib olla, et aastasadade jooksul oo mitmed põlved seda oma suva järgi mutsind.”

„Kust sina, pootsman, seda tead?” päris traalmeister kahtlevalt Laeva Hirmu seirates.

„Noh, ma ole vahel neid vanu ürikuid uurinud,” pomises Saks, mis tekitas jällegi kuulajate hulgas elevust. Kostis sosinaid: „Kas Rohelises Konnas, Pärlis või Rannakohvikus?”

„Vaadake, see koht, kus öeldakse, et naisterahvas oo tehtud Aadama küljeluust, põle päris nii,” jätkas Mani, pööramata pahatahtlikele

märkustele tähelepanu. „Tegelikult näitavad vanad kirjad, et Jumal nikerdas paradiisiaeda mitte ühe, vaid tervelt seitse noort meest, kes igäüks olnd mihkel mingi eriala peale. Noh, kes kalur, kes puusepp, kes ehitaja ja nõnda edasi.” Kuulajad vahetasid omavahel pilke – seni polnud keegi pootsmani juures usulist huvi märganud. „Siis aga hakand ühel päeval noored mehed kurtma nagu meite Miku sii,” viipas pootsman muhulase suunas, „et meitel oo igav, kus see auk sii oo?” Kaaslaste naerupahvak pani madrus Tüüri vihaselt pead raputama ja Draakoni poole rusikat vibutama. „Jumal põlnd kade ka,” jätkas Mani silmi vidutades, „andend igale poisile kantsaka sinist savi käde ning kamandand, et vooligu iga mees ise omale meelepärane mann valmis.”

„Tol ajal oli see tänapäeval Las Palmases müüdavate täispuhutavate kumminaiste variant,” nõökis traalmeister Kama.

„Just nimelt,” oli pootsman jälle üllatavalt leplik. „Täpselt nii see oli. Voolisidkid mehed, kes omale blondi, kes brüneti, kes rinnaka,” siinkohal näitas Saks kätega, kui rinnakad need naised just olid. „Kes pika, kes lühikese, kes saleda, kes taheda. Ja siis võttis Jumal, nagu sa, Vigri, sii just kujukalt ära märkisid,” Draakon ajas põsed punni ja lasi pahinal õhu kopsust, „ning puhus neile kõigile eluvaimu sise.”

„Ah sa mait, et kohe seitse tükki ja korraga,” aasis traalmeister sõnaseadjat ning lutsutas hülgevurru otsa huulte vahel. Kaarli puhul oli see märgiks, et jutu sisu hakkab mehele huvi pakkuma.

„Just täpselt, kohe iga jumala nädalapäeva jaoks ühe,” noogutas Draakon. „Noh, nagu piiblist võib lugeda,” jätkas pootsman enesekindlalt, mis pani mehi omavahel irvitades pilke vahetama, „oli Jumal ise ka paras krutskimees. Nii kaua, kui noored mehed tibidega liini ajasid, tõi Jumal tagakambrist kausi kaheksa magusa küpsisega ning jättis nee keskpaika söömarenni. Ise ütles meestele sedati mokaotsast ...” Siinkohal vaatas pootsman tähtsalt ringi ja küsis rõhutatult:

„Panite ike tähele, ma ütles kaheksa küpsist.” Jäädes rahule muljega, mille ta sõnad tekitasid, jätkas Mani jutukera veeretamist: „No vot, nagu ma juba ennist ütles, andis taevane boss suunise, nagu paergasel ajal moodukeeles öeldakse ...” Siinkohal ajas Laeva Hirm end püsti, viis käe tuntud leninliku žestiga ette ja kõmistas kujuteldava taeva-isanda häälega: „Mehed, andke siit kausist igaüks oma naesterahvale üks tükk maiust, see muudab teite elu magusamaks ja naesterahva tüki heldemaks teite vastu.”

„Korrat, ma oleks pidand oma moori ka selle kausi manu saatma,” suskas Vigri pootsmani jutu vahele, kuid Draakon ei lasknud end segada, vaid jätkas kavalalt silmi vastu päikest kissitades.

„Kui Jumal mõne aja pärast tagasi tuli, põlnud kaussis änam ühtegi küpsist, keegi noorsandidest oli endale ike kõige magusamat tibi tahtend.” Manivald Saks laiutas käsi ja näitas näpuga traalmeistri poole, mis meestelt järjekordse naerupahvaku teenis. „No muidugi oli kohe audit majas, tehti inventuur ja selgus ühisvara mittetarbline kasutus, kuluvahendite ülekulu. Siis löi boss registrid lahti ja kõmistas piksehäälel.” Jälle vehkis pootsman käega, ajas põsed punni ja jätkas: „„Masuurikad, kuhu kadus üks ülearune küpsis, tunnistage üles!” Vastust aga netu,” laiutas pootsman käsi. „Kõik noored mehed vahtisid häbelikult kuhugid kõrvale – kes nokkis nina, kes seiras jälle niisama taevapilvi, aga vastust äi üht. Siis löi Jumal jalaga suurest vihast vastu maad,” siinkohal lartsatas pootsman oma kummisaapaga tekile nii õnnetult, et tabas kogemata madrus Kula varvast, kes aietades meeste hirnumise saatel eemale kargas.

„Kus nad sul siis parasjagu olid, kas taevas, paradiisis või pilve peal, kui Jumal jalaga vastu maad löi?” päris traalmeister irooniliselt. Mani ei arvanud märkust tähelepanu vääriliseks, vaid jätkas:

„Noh, pörutas kirsaga vastu maad ja päris: „Tunnistage üles, kes teist kaks küpsist sisse viksis?” Muidugi oli vastuseks sama suur vaikus kut meite laevas, kui see va noodaotsa tulepoi ootamatult

kaotsi läks. Nagu te isegid aru võite saada, vihastas taevane ülemus kangesti ning andis välja selle verr ... verr ... verr ... verifiti,” leidis pootsman omateada õige sõna.

„Küllap tahtsid öelda verdikti,” muigas vanemtüürimees Kuur, kes oli vahepeal kuulajateringiga ühinenud. „Verdikt tähendab vande-kohtunike otsust kriminaalkohtus, aga verifit, tõlgituna inglise keelest, väga sobilikku. Kumb ta sul nüüd oli?” Angaari hääles kuuldus irooniat. Manivald Saks jäi enesele kindlaks ja väljus probleemsest situatsioonist elegantselt:

„Ma ju ütles teitele, et see tähjendab mõlemat. Jumal tegi lihtsalt väga sobiliku kohtuotsuse, mis kõlas sedati: „Ma sega nüüd teite tibid ära ja saada nad igasse ilmanurka, kõige nelja tuule poole laiali. Tänaest päevast saati saate te neid kibedasti taga otsima.” Voh!” Võidukalt vaatas pootsman ringi ja lisas: „Ja nüüd raidutavadkid kõik mehepojad mööda ilma naisi taga otsides ning igapäheel oo see väike lootus, et ehk levab just tema selle kahe küpsisega eide üles, aga veta näpust, ainult mõnel üksikul on see korda läinud ja seda viimast voi ma juba omaenese tarkusest lisada.”

„Ja kohe selline õpetlik piibililugu,” imestas vanemtüürimees.

„Justament ja täpselt,” noogutas Mani ning ajas näpu jälle tähtsalt püsti. „Kui keegi viitsis ennist tähele panna, mida ma sii vilusoofiast rääkisi ...” Nüüd leidis Mihkel Tüür paraja aja olevat vimkavennale põõna panna ja hüüdis Draakoni jutu vahele:

„Kas sa, pootsman, mõtled seda augukeste teooriat?” Jälle rõkkas tekk meeste naerust. „Suure augu teooria, augukeste vilusoofia,” kostsid ülemealikud hõiked.

„Vaada, poisid,” võttis pootsman uuesti sõna, vehkides meeste vaigistamiseks käega, „täpselt sedati ja selle vilusoofia järgi käib ka naiste otsimine – arvad, et oled selle õige, noh selle kahe küpsisega üles leidend, noh näed ju kohe oma silmadega,” tõstis Draakon käe kulmude kohale ja punnitas näitlikult silmi, nagu otsinguid demonstreerides.

„Aga läheb püsut aega mööda ja märkad, et põle teine tükki see, keda varem omateada suure hurraaga tervitasid.”

„Kes hõbedase kaelakellaga lehma otsib, see sitase sabaga saab,” mühatas Vigri ning, nähes meeste imestunud pilke, lisas, „see oo meite kandi rahvatarkus.” Tekimeeste hoog oli taltunud, tundus, et oldi mõtetega iseeneses kinni. Pootsman võttis lätu peast, sasis juukseid, vaatas, kaval naeratus silmis, kaaslaste hulgas ringi ja päris:

„Noh, mes, kas hirmutati teiteid ära või teete plaani, kuda küpsiseid juure saaks?” Volmer muigas, sest tahtmatult oli pootsmani jutt ka talle üht-teist eelmisest suvest meelde tuletanud. Tõepoolest oli see Mani vaatamise ja nägemise teooria üsna õigeks osutunud. „Tere, Jaak, seal kaugel merel ...” pomises Jaak endamisi, tsiteerides kunagise silmarõõmu Saima mittemidagiütlevat kirja.

„Nääd sa, kaptenisaks oo ka pilvepiirilt meite sekka astund,” märkas Draakon kaptenit. „Mes siis Kremlist ka kuulukse?” Huvitatult pöördusid meeste pilgud kaptenit seirama. Jaak ei jõudnud vastatagi, kui koridori uks avanes ning torssis ja pahase moega radist ennast tekki poetas, lüües ukse tagantkätt mürtsuga kinni.

„No-noh, Markoni,” kutsus pootsman tulijat korrale, „mes sa, mees, koloosi vara lõhud?”

„Mes sa murega siin muud teed,” ohkas radist, pani suitsu palge ja istus samuti trümmiluugi äärel. Mehed vahetasid küsivalt pilke.

„Ja oo so mure ka suur?” päris pootsman.

„Miks ta suur ei ole,” kibrutas Peeter laupa ja süütas välgumihkliga sigareti, „ma jäi piimast ilma.”

„Ai-ai-ai,” vangutas Draakon kaastunnet teesklevalt pead, „see oo küll jama lugu.” Naeru jagus – kellelegi ei olnud saladuseks radisti eraäri kokaga, kust vahel oli ka teistele meeskonnaliikmetele üht-teist pudenenud.

„On’s Rolikutel-Šarikutel piim otsas?” päris Mihkel Tüür huvitatult.

„Mis otsas, mis otsas,” pahandas Markoni. „Mehed, meil on hulga tõsisem probleem laevas – see on infoleke.”

„Ai sa mait,” märkis pootsman irooniliselt, „kas põle nüüd nii, nagu meite akustik Rääbis sii kuulutas: pagana ameeriklased kuulavad meiteid päält, nad oo meite ümber, aga me äi näe neid mette.” Oletusi ja ettepanekuid pääses kui paisu tagant. Laubre Peeter löi pahaselt käega, tõmbas sügavalt suitsu kopsudesse, puhus siis sinise pilve taeva poole ja jätkas:

„Lähen mina padavai kiiresti alla, vaatan salongi, kambüüsi – no pole Raisakotkast ei siin ega seal.” Kõik panid tähele, et kokk Vasja hellitusnime Roliki-Šariki oli Markoni suus tabanud muutus. „Vaatan kajutisse,” tegi radist ilmeka pausi, rehmas käega suitsu laiali ja veeretask edasi, „Vaska, raisk, kois pikali, seljaga ukse poole. Hüüan mina sedati õrna häälega: „Vasja, Vasjakene, pane piim valmis!” Vastuseks vaikus. Ei tee, kurat, väljagi, põõnab edasi. Lükkan õlast, vastuseks ainult unine möhh.” Radist heitis käega, ajades suitsuvingu silmadest eemale.

„Roliki-Šariki on sügava unega,” konstateeris ka Draakon.

„Mina ikka nügin teda edasi,” jätkas Markoni pahura häälega, „nügin ja nügin, ise aga muudkui moosin: „Vaska, kuule, Vaska, pane vähemalt kaks piima valmis, mul on sulle suuri uudiseid!” See raisk ainult haigutas, keeras külge ja pomises üle õla: „Mis uudist sul seal olla saab? Meeskonnavahtetus ja remont on Las Palmases, seda tean ma niigi.”” Järsku valitses tekil suur vaikus, mehed vahetasid pilke, enne kui jälle sumin ja melu vallandus. „Mis? Kus? Markoni, mis pada sa ajad?” Tahtmatult koondusid meeste pilgud muhelevale kaptenile, kes soostuvalt peaga noogutas, taskust radiogrammi õngitses, lahti vortis ja valju häälega teadustas:

„SRTR 9086 Roobaku kapten Volmer.

Seoses väljapaistvate püügitulemustega, avaldan kolhoosi juhatuse, parteikomitee ja ametiühingu nimel ning omalt poolt isiklikult suurt

tänu nii Teile, Jaak Aleksandrovitš, kui ka kogu meeskonnale. Võite meeskonnale teatada, et laeva remont ja meeskonnavahetus toimub Luanda asemel Las Palmases. Püügilgilt mahavõtmise kuupäeva teatame täiendavalt, nagu ka pai peale makstava valuutakoguse. Lugupidamisega peainsener Kalle Karask.”*

Tõstes pilgu loetavalt tekstilt, märkas kapten Volmer meeste hardaid pilke ja pidulikke nägusid, pootsman Saks oli isegi mütsi peast võtnud. Las Palmas oli iga kalamehe unistus, unelmate linn ja kõigi püüdluste sihtmärk.

„Kurat võtaks, piimast jäin ilma,” katkestas pühaliku vaikuse Laubre Peeter ning puhus suure pahvaku suitsu kopsudest, mis omakorda vallandas sumina ja melu. Kuuldusid õpetused ja vaidlused, kas kõige odavamad hinnad olid Odessa maklaki** juures või Kosmoses, millisest õllekast saab kannu peaaegu tasuta jne. Naerul ja aasimisel ei tahtnud lõppu tulla.

„Miku,” kutsus pootsman üle sumina, nii et mehed jäid kuulutama, küllap oli muhulasel jälle midagi soolas. Kahtlustavalt kõõritas madrus Tüür ülemust.

„Vaada, Miku,” jätkas Draakon heatahtliku õpetaja toonil, „ma kut vanem seltsimees ja söber tahaks soole mõned soovitusused anda.” Nähes madrust pahuralt altkulmu vahtimas, löi pootsman käega ja lisas: „Egas ma siis paha pärast, aga kut sool juba huvi oli selle vilusoofia vastu, ma mõtli seda va augukeste teooriat,” juba kostis turtsatusi ja Mani jätkas tõusvas joones, „siis mo soovitus oo: Palmases mine Kosmose maklaki juure.” Mihkel Tüür vaatas abiotsivalt ringi, kehtitas õlgu ja päris:

* *Pai* – sõna tuleb vene keelest ja tähendab teisiti öelduna koefitsienti, millega arvestati meremeeste palka valuutarublades. (*Siin ja edaspidi autori seletused.*)

** *Maklak* – vene keeles „hangeldaja, vaheltkaupleja, vanakraami- ja vanarõivakaupmees, pettur”.

„Mis au pärast just Kosmosesse? Las Palmases on maklakke lade-metes.” Rahulolevalt võttis Saks lätu peast ja seletas õpetlikul toonil:

„Vaada, ikka sellepärast, Miku, et säääl oo need naiste nädala-püksikesed keikse odavamad.” Mehed, kes seni olid puändi ootuses hiirvaikselt püsinud, prahvatasid naerma ning jälle sadas virilalt naeratavale muhulasele õpetusi kui küllusesarvest.

„Kuss-kuss, pörgulised,” tõstis pootsman vaigistavalt käe, „see soovitus kulub teitele kõigile ää.” Polnud kellelegi saladuseks, et välis-maineline aluspesu, mis oli õhuline, pitsiline ja mida müüdi seitse tükki pakis, igal püksikesel vastava nädalapäeva nimetus, oli kodumaal naiste hulgas väga hinnas.

„Kas sulle omale siis ei lähe tarvis?” kostis läbisegi ülemeelikuid hõikeid. Manivald Saks vidutas kavalalt silma ja lükkas lätu kul-mudele:

„Eks ma sellepärast teangid nooremat kolleegi õpetada.” Pootsman sihtis näpuga madrust ja jätkas: „Iga päe annad ühe paari püksikesi käde – noh, naesterahvast inimene, tema oo uudishimulik, et kuidas uus riideese ka sobib ning kohe selga proovima, noh, ning ...” siin-kohal tegi pootsman pausi ja vaatas tähtsalt ringi, „... noh, ning ongid kõik – abi oo ju taarist.” Kui naer ja aasimine oli pisut vaibunud, lisas Mani: „Ja nõnda ikka iga päe, seitse päeva jutist ja selleks ajaks saab ta selle riidepanemise kunsi ise ka juba käde.” Jaak Volmer muigas, Saks oli ikka üks ületamatu jutupaunik. Nagu kapteni mõtte kinnituseks jätkas Mani:

„Nagu ma sii ennist ütles, siis naised oo kangesti uudishimulikud, eriti aga Muhus.”

„Mida see Muhu sulle kogu aeg jalgu jääb?” päris Vigri irooniliselt. Draakon kehitas õlgu, tegi lihtsameelse näo pähe ja kostis:

„Aga kui need juhtumised just sääält kandist pärit oo, egas ma hakka sii valetama.” Viimane lause kutsus esile naeruturtsatusi, millest jutuvestja ei lasknud ennast segada.